

Temat konkursu: „*Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej*” bł. kard. Stefan Wyszyński

Autor: ks. Andrzej Muńko

XII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej Curie w Poznaniu

Wstęp i wyjaśnienie:

Pracuję od wielu lat w szkole i wiem, że ukazywanie piękna Polski, dbania o patriotyzm i zaszczytu bycia Polakiem jest zadaniem niezmiernie trudnym, zwłaszcza wobec szybko zmieniającego się świata. Jednak się da i już od wielu lat staram się, aby jedna katecheza w ciągu roku była na temat patriotyzmu.

Dziś proponuję konspekt sześciu lekcji, które idealnie wpisują się w Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026, a zwłaszcza punkt drugi: *Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej - kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.*

Każda z jednostek lekcyjnych jest interpretacją słów bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, które stały się tematem konkursu. Zachęcam, aby spróbować zrealizować je wszystkie np. w ramach kół zainteresowań lub lekcji tematycznych przeprowadzanych z okazji świąt lub uroczystości narodowych lub regionalnych, gdyż każda z nich mówi o innym aspekcie patriotyzmu. Cel główny jest jednak zawsze taki sam i dostosowany do tematu głównego konkursu.

Link do materiałów na Dysku Google: [KONKURS](#)

Adresaci: uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych lub uczniowie szkół ponadpodstawowych

Ilość jednostek lekcyjnych: 6

Tematyka poszczególnych lekcji:

1. „Kali jeść, Kali kochać” czyli język polski trudny język.
2. „Cudze chwalicie, swego nie znacie” czyli o pięknie flory, fauny oraz krajobrazów Polski.
3. „Śpiewać każdy może...” czyli o muzyce polskiej wczoraj i dziś.
4. „Przez żołądek do serca mawiali dziadowie” czyli kuchnia polska.
5. „Ojczyznę wolną pobłogosław Panie” czyli chrześcijaństwo w Polsce.
6. „Nie pytaj o Polskę” czyli o patriotyzmie wśród młodych Polaków.

TEMAT: „Kali jeść, Kali kochać” czyli język polski trudny język.

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez codzienne pielęgnowanie języka polskiego i dbanie o kulturę języka.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- rozumie, że dbałość o język ojczysty, dialekty i gwarę narodową jest formą codziennego patriotyzmu i troski o dziedzictwo kulturowe;
- rozwija sprawności językowej poprzez zabawę łamańcami językowymi, aby podkreślić bogactwo i unikatowość polszczyzny;
- rozumie konieczność kształtowania postawy szacunku do języka jako nośnika historii, tradycji i tożsamości narodowej;
- zna znaczenie „trudnych” słów w języku polskim, potrafi także budować zdania z ich użyciem.

FORMY I METODY PRACY:

- rozmowa kierowana
- praca indywidualna, grupowa
- fragment reakcji obcokrajowców na język polski

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- serwis You Tube;
- karty pracy

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Po przywitaniu się z uczniami, podajemy temat lekcji, sprawdzamy obecność. Zaznajamiamy uczniów z celem głównym lekcji, wprowadzamy w temat. Prosimy, aby uczniowie podali skąd pochodzi cytat znajdujący się w temacie lekcji („W pustyni i w puszczy” Henryka Sienkiewicza). Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Na podstawie wypowiedzi uczniów wprowadzamy w temat, przedstawiamy cel główny. Podkreślamy, że dziś będziemy mówić o języku polskim, który uważany jest za jeden z najtrudniejszych języków świata.

II. Rozwinięcie

1. Korzystając z serwisu You Tube podajemy przykład reakcji obcokrajowców na naukę języka polskiego. (Można wykorzystać filmik: *Nauka języka polskiego przez obcokrajowców*). Na podstawie tego filmiku możemy podkreślić, że język polski jest bardzo skomplikowanym językiem.
2. * Podkreślamy, że każdy z regionów Polski ma także swój specyficzny język zwany dialektem (jeśli mamy trochę czasu możemy pokazać uczniom jakie mamy dialekty). Jeśli chcemy zadbać o kształtowanie patriotyzmu lokalnego możemy wykorzystać dialekty lub

gwary poszczególnych regionów. Możemy także poprosić uczniów, aby podali przykład dialektów lub swojej gwary np. w Poznaniu można wykorzystać audycję w Radio Poznań *Takie tam klejdry*.

3. Rozdajemy uczniom przygotowane „Łamańce językowe” (zał. 1) i prosimy, aby sobie je przeczytali w ciszy, a później, postarali się je przeczytać na forum klasy. Nauczyciel jest tym, który poprawia błędy językowe, jednocześnie pomaga uczniom, gdy mają problem ze zrozumieniem jakiegoś zdania.
4. W następnej części ukazujemy uczniom, że często my sami nie rozumiemy znaczenia słów, których używają nasi rodzice lub nauczyciele. Rozdajemy uczniom przygotowane karty pracy (przygotowane są dwa zadania, można wykorzystać oba lub tylko jedno z nich, uczniowie pracują zarówno samodzielnie jak i w grupie), które znajdują się na Dysku Google w folderze: „Kali jeść, Kali kochać”.

III. Podsumowanie, ewaluacja

W podsumowaniu warto jest podkreślić, że język polski jest jednym z najtrudniejszych języków współczesnych. Przy tym jest bardzo konkretny, wartościowy itp. Jako ciekawostkę można podać, że język polski okazał się najbardziej precyzyjnym językiem jeśli chodzi o komunikację z AI - *Język polski zaskakuje świat ai, sporo wyprzedza angielski*, Business Insider. Uczniów oceniamy analizując ich aktywność i zaangażowanie podczas zajęć.

Warto jest szczególnie położyć nacisk na dbałość o język. Zadaniem każdego Polaka jest dbanie o ten język, rozwijanie go, przestrzeganie zasad poprawnej polszczyzny zarówno związanych z gramatyką jak i ortografią.

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA:

1. https://youtu.be/7q5DXZ2BM2Q?si=_l53fFX7m9qqoOwj - *Nauka języka polskiego przez obcokrajowców*, dostęp 2025-11-25.
2. <https://zpe.gov.pl/a/polszczyzna-niejedno-ma-imie-terytorialne-zawodowe-i-srodowiskowe-odmiany-wspolczesnego-jezyka-polskiego/D17EgtYEO> – Dialekty, dostęp 2025-11-25.
3. https://radiopoznan.fm/audycja/takie-tam-klejdry_2/takie-tam-klejdry-24-11-2025, - *Takie tam klejdry*, dostęp 2025-11-25.
4. <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/jezyk-polski-zaskakuje-swiat-ai-sporo-wyprzedza-angielski/hnj140s>, dostęp 2025-11-25.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Każdy nauczyciel może dostosować tę lekcję do poziomu swojej klasy. Wieleś metod może sprawić, że lekcja wyda się uczniom niezwykle ciekawa. Można także od tej lekcji zadbać, aby co miesiąc np. w widocznym miejscu w szkole pojawił się „łamacz językowy” lub słowo zapomniane, a warte „odkurzenia”.

Zał. 1 – Łamańce językowe:

¹Łatwe łamańce językowe, tak na dobry początek:

- Czarna krowa w kropki bordo żuła trawę kręcąc mordą.
- Nie pieprz wieprza pieprzem Pietrze, bo bez pieprzu wieprz jest lepszy.
- Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego.
- W Szczepieszynie chrząszcz brzmi w trzcinie.
- Jola lojalna, Jola nielojalna.
- Czy Tata czyta cytaty z Tacyta.
- Człek człekokształtny i człek nieczłekokształtny.
- Gdy pomorze nie pomoże, to pomoże może morze, a gdy morze nie pomoże, to pomoże może las.

Trudniejsze polskie łamańce językowe:

1. Czy rak trzyma w szczypcach strzęp szczawiu czy trzy części trzciny
2. Konstantynopolitancykowieczka
3. Wyrewolwerowany rewolwerowiec wyrewolwerował swój nie wyrewolwerowany rewolwer.
4. Szczwanego czepek szczwany czepek zaszczepił na szczypicę.
5. Stół z powyłamywanymi nogami.
6. Czego trzeba strzelcowi do zestrzelenia cietrzewia drzemiącego w dżdżysty dzień na drzewie?
7. Leży Jerzy na wieży i nie wierzy, że w tej wieży jest sto jeży i pięćdziesiąt jeżozwierzy.
8. W czasie suszy szosa sucha.
9. Pchnij w tę łódź jeża lub osiem skrzyń fig.
10. To coś, że ze Szwecji, to nic, że ze Szwecji.
11. Wyimaginowana gzęgżółka zgrzeszyła przeciw gzęgżółkowemu Bożkowi Grzegorzowi.

Podkręcamy poziom :)

1. Baba bada baobaby. Baba dba o oba baobaby.
2. I wespół w zespół by żądz moc móc zmóc.
3. Tatka tka i Matka tka a praczka czka i czkając tka.
4. Wylaminowana i wyemaliowana iluminacja.

Najtrudniejsze łamańce po polsku

1. Pocztmistrz z Tczewa.
2. Z rozentuzjasmowanego tłumu wyindywidualizował się niezidentyfikowany prestidigitator, który wyimaginował sobie samounicestwienie.
3. Na wyścigach wyścigowych wyścigówek wyścigowych wyścigówka wyścigowa wyścignęła wyścigówkę wyścigową numer sześć.
4. Głaszcz jeżdżące rżącego żrebca!
5. Bzyczy bzyg znad Bzury zbzikowane bzdury, bzyczy bzdury, bzdurstwa bzdurzy i nad Bzurą w bzach bajdurzy, bzyczy bzdury, bzdurnie bzyka, bo zbzikował i ma bzika.
6. Przez przemyską pszenicę przeszła przemyciona przez praśną przełęcz przeorysza przedniego zakonu.
7. Czy się Czesi cieszą, że się Czesio czesze?

1. <https://bajki-zasypianki.pl/lamance-jezykowe/>, dostęp 2025-11-25.

TEMAT: „Cudze chwalicie, swego nie znacie” czyli o pięknie flory, fauny oraz krajobrazów Polski

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez codzienne prace, działania, które budują dobro Ojczyzny i wzmacniają poczucie przynależności narodowej, zwłaszcza w odniesieniu do dziedzictwa przyrodniczego Polski.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- wie jak ważne jest rozwijanie wrażliwości na piękno i różnorodność polskiej przyrody oraz zabytków jako elementu dziedzictwa narodowego;
- potrafi nazwać poszczególne rośliny, zwierzęta lub zabytki związane z Polską;
- rozumie potrzebę rozwijania swojej małej Ojczyzny czyli regionu w którym mieszka.

FORMY I METODY PRACY:

- rozmowa kierowana
- praca indywidualna lub praca w grupach
- analiza zasobów Internetu
- quiz

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Internet (serwis You Tube, wyszukiwarka Google)
- karty pracy
- * mapa Polski
- * zdjęcia zwierząt, roślin występujących w Polsce
- tablica multimedialna lub ekran
- Kahoot

* nieobowiązkowe, chyba, że nauczyciel zdecyduje inaczej

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Po przywitaniu się z uczniami, podajemy temat lekcji, sprawdzamy obecność. Zaznajamiamy uczniów z celem głównym lekcji, wprowadzamy w temat lekcji. Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Na podstawie wypowiedzi uczniów wprowadzamy w temat, przedstawiamy cel główny.

Uwaga! W zależności jaki aspekt chcemy rozwinąć na lekcji, takie robimy wprowadzenie. Np. gdy chcemy skupić się na aspekcie geograficznym Polski, na początku możemy podać „suche” fakty dotyczące naszego kraju.

Położenie Polski

II. Rozwinięcie

1. Na podstawie informacji przypomnianych wcześniej, uzmysławiamy uczniom, że Polska jest wyjątkowo pięknym krajem, pełnym wspaniałych krajobrazów, flory, fauny, zabytków jak i dziedzictwa narodowego.
2. Rozdajemy uczniom karty pracy (zał. 1). Zanim wyświetlimy fragment filmiku prosimy, aby zwróciły uwagę na kadry, które przedstawiają naszą Ojczyznę i napisy, które są pod spodem. Prosimy, aby każdy uczeń wybrał jedno z prezentowanych miejsc i wpisał je na swojej karcie pracy w miejscu: temat.
3. Wspólnie z uczniami oglądamy fragment filmiku na You Tube dotyczący naszego kraju pt: „*Poland in 4K - Incredible Scenes & Uncovering Hidden Gems*”. (Film ma ponad 19 minut, warto jest przygotować sobie fragment, który uważamy za najważniejszy i na którego kanwie budujemy resztę lekcji. Dobrze, aby filmik nie przekraczał 5 minut).
4. Sprawdzamy czy wszyscy uczniowie mają wpisany temat w swojej karcie pracy. Prosimy, aby przy pomocy Internetu, znaleźli informacje ogólne oraz ciekawostki, które zachęcą innych do odwiedzenia miejsca, które wybrali. Ważne jest, aby uczniom zwrócić uwagę, że nie mają to być jedynie suche fakty. Czas na tę część zadania 10 – 13 minut.
W czasie indywidualnej pracy sprawdzamy postęp wykonania zadania, tłumaczymy uczniom jeśli pojawiają się wątpliwości.
UWAGA! Jeśli pracujemy z klasą, która jeszcze nie potrafi pracować z zasobami Internetu, wówczas dzielimy klasę na kilka grup. Poszczególne grupy same decydują co chcą opisać, jakie miejsce ich zachwycało, wówczas korzystamy ze zmienionej karty pracy (zał 2).
5. Po wyznaczonym czasie prosimy wybranych uczniów, aby przedstawili efekty swojej pracy.

III. Podsumowanie, ewaluacja

Podsumowując warto podkreślić, że nasza Ojczyzna, jest pięknym krajem chętnie odwiedzanym przez obcokrajowców (można podać dane z Urzędu Statystycznego z 30.06.2025 roku dotyczące turystyki w Polsce.). Uczniowie są oceniani na podstawie pracy na lekcji i zaangażowania podczas wykonywania karty pracy przygotowanej na lekcji. Uzmysławiamy uczniom, że powinna przepełniać nas duma patrząc na naszą Ojczyznę, a jednocześnie mamy pewne zadanie: dbać o nią, szanować ją i nieustannie rozwijać, aby każdego dnia była piękniejsza.

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA:

- <https://gozych.edu.pl/geografia/ekonomiczna/polityczna/polozenie-polski/> - Położenie Polski, dostęp 2025-11-26.
- [Odkryj Polskę](#), dostęp 2025-11-26.
- [Poland in 4K - Incredible Scenes & Uncovering Hidden Gems](#), dostęp 2025-11-26.
- [Turystyka w Polsce w 2024 roku](#), Główny Urząd Statystyczny, dostęp 2025-11-26.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Każdy nauczyciel najlepiej wie czy jego uczniowie są w stanie poradzić sobie z danym zadaniem. Można także dostosować tę lekcję i przedstawić zabytki, dziedzictwo narodowe oraz florę i faunę

regionu w którym żyją uczniowie. Jednak w tym przypadku niezwykle ważne jest podkreślenie zarówno na początku, jak i na końcu lekcji, że nasz region tworzy całość – Polskę, która mimo swojej różnorodności jest jednością z której możemy być dumni.

Załącznik 1 – „Cudze chwalicie, swego nie znacie”

Imię i nazwisko ucznia:

Temat:

Najważniejsze informacje:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ciekawostki:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Załącznik 2 – „Cudze chwalicie, swego nie znacie”

GRUPA:

Imiona i nazwiska uczniów w grupie:

.....

.....

Temat:

Położenie geograficzne/ Występowanie (dot. zwierząt i roślin)

.....

.....

.....

.....

Najważniejsze informacje:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ciekawostki:

.....

.....

.....

.....

Dlaczego warto tu przyjechać? (dot. miejsc) / Dlaczego warto zobaczyć? (dot. zabytków, flory, fauny).....

.....

.....

.....

.....

.....

TEMAT: „Śpiewać każdy może...” czyli o muzyce polskiej wczoraj i dziś

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez znajomość muzyki polskiej zarówno dawnej jak i współczesnej oraz promowanie jej na arenie międzynarodowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- zna bogactwo polskiej muzyki zarówno dawnej jak i współczesnej;
- wie, że szeroko rozumiana muzyka polska pobudza i rozbudza świadomość patriotyczną;
- rozumie, że muzyka kształtuje postawy dumy i szacunku do polskich twórców oraz ich wkładu w kulturę światową.

FORMY I METODY PRACY:

- rozmowa kierowana
- quiz „Jaka to melodia?”
- praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- tablica multimedialna
- komputer z dostępem do serwisu YT
- nagrody np. płyty z polskimi piosenkami, plusy za aktywność

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Po przywitaniu się z uczniami, podajemy temat lekcji, sprawdzamy obecność. Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Zaznajamiamy uczniów z celem głównym lekcji, wprowadzamy w temat lekcji. Dzielimy się z nimi informacją, że 1 października to Dzień Polskiej Muzyki i w wielu rozgłośniach radiowych (np. Radio Zet, Polskie Radio RDC, RMF FM) puszczana jest tylko polska muzyka. Cała kampania ma na celu, abyśmy zobaczyli, że muzyka polska wcale nie ustępuje utworom zagranicznym.

II. Rozwinięcie

1. Dzielimy klasę na 4 grupy i przeprowadzamy Quiz. Przedstawiamy kategorie i podajemy zasady quizu:
 1. Wybierają jedną osobę, która wybiera kategorie i numer pytania.
 2. Grupa słucha fragmentu utworu i podaje jego tytuł i wykonawcę (jeśli nie ma wykonawcy, sam tytuł wystarczy)
 3. Jeśli grupa popełni błąd, pytanie przejmuje grupa następna.
 4. Brak poprawnej odpowiedzi nie skutkuje utratą punktów.
 5. Nauczyciel zapisuje sobie na kartce poszczególne wyniki (może wykorzystać tablicę multimedialną)
 6. Zwycięża grupa, która zdobędzie największą ilość punktów
2. Przykładowa grafika do wykorzystania podczas Quizu

„Śpiewać każdy może...” czyli o muzyce polskiej wczoraj i dziś

Filmowa, serialowa,
musicalowa

- 1 - 5 pkt
- 2 - 10 pkt
- 3 - 15 pkt
- 4 - 20 pkt
- 5 - 25 pkt
- 6 - 30 pkt

Patriotyczne, poezja
śpiewana

- 1 - 5 pkt
- 2 - 10 pkt
- 3 - 15 pkt
- 4 - 20 pkt
- 5 - 25 pkt
- 6 - 30 pkt

Stare ale jare

- 1 - 5 pkt
- 2 - 10 pkt
- 3 - 15 pkt
- 4 - 20 pkt
- 5 - 25 pkt
- 6 - 30 pkt

Współczesna

- 1 - 5 pkt
- 2 - 10 pkt
- 3 - 15 pkt
- 4 - 20 pkt
- 5 - 25 pkt
- 6 - 30 pkt

3. Przykładowe piosenki (można wykorzystać inne, propozycji jest ponad 40)

1. Filmowa, serialowa, musicalowa

1. „Polonez” - Pan Tadeusz
2. „Całkiem nowa bajka” - KLEKS/IGO/Kaśka Sochacka/Mrozu/Artur Rojek/Brodka/Ralph Kaminski/Bedoes2115/Sokół
3. „Jesień - Tańczuj – Chłopi” - L.U.C. & Rebel Babel Film Orchestra ft. Kayah, Laboratorium Pieśni
4. Skrzypek na dachu, "Gdybym był bogaty" - Teatr Powszechny w Radomiu
5. „Dumka na dwa serca” E. Górniak M. Szcześniak
6. Kolęda "Uciekali" z musicalu Metro 2017

2. Patriotyczna, poezja śpiewana

1. „Rota”
2. „Wojenko, wojenko”
3. „Jeszcze w zielone gramy” Daria Zawiałow
4. „Mury” Jacek Kaczmarski
5. „Białe Róże” Mała Armia Janosika
6. „Dziwny jest ten świat” Czesław Niemen

3. Stare, ale jare

1. „Zawsze tam gdzie ty” Lady Pank
2. „Dni, których nie znamy” Marek Grechuta
3. „Człowiek z liściem na głowie” Elektryczne gitary
4. „Załoga G” Hurt
5. „To nie ja” Edyta Górniak
6. „Kocham wolność” Chłopcy z Placu Broni

4. Współczesna

1. „Hej Wy” Korteż
2. „Explosion Ech poleczko” Kalwi & Remi feat. Guzowianki
3. "Cześć, jak się masz?" Sobel & sanah
4. „Mori” Dawid Podsiadło
5. „Niebo było różowe” Kaśka Sochacka

6. Dziś późno pójde spać" Kwiat Jabłoni"

III. Podsumowanie, ewaluacja

Zwycięzcom wręczamy nagrody, gratulujemy wszystkim znajomości polskiej muzyki. W podsumowaniu warto podkreślić, że muzyka polska jest uniwersalna dla wielu pokoleń i wiele utworów, które określilibyśmy jako „stare”, nadal są znane i śpiewane przez młode pokolenie. Warto jest także uświadomić uczniom, że faktycznie znajomość muzyki polskiej i promowanie jej na arenie międzynarodowej jest szczególnym wyrazem patriotyzmu.

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA:

1. <https://youtu.be/amHCTTvWP4o?si=tT4M7N0qJ4AHpb7V> - L.U.C. & Rebel Babel Film Orchestra ft. Kayah, Laboratorium Pieśni - Jesień - Tańczuj – Chłopi, dostęp 2025-11-25.
2. <https://youtu.be/vUObNyjRDaU?si=Ss5W1crynCVgYKv5> - Kolęda "Uciekali" z musicalu Metro 2017, dostęp 2025-11-25.
3. <https://youtu.be/x9UVz4l4nlw?si=trdOCon89npFRyju> – Edyta Górniak „To nie ja”, dostęp 2025-11-25.
4. https://youtu.be/_al4F7y95Jo?si=WIUIXQVoZOS5SenC – Daria Zawiałow „Jeszcze w zielone gramy”, dostęp 2025-11-25.
5. <https://youtu.be/3BnfiJnHXvk?si=ls8Lf13TqINLaO2k> – Korteż „Hej Wy”, dostęp 2025-11-25.
6. https://youtu.be/iHDJ_xfW26Y?si=R_p03Hf_QwpB27qx – Kaśka Sochacka „Niebo było różowe”, dostęp 2025-11-25.
7. <https://youtu.be/hwD6i9eOiYE?si=M8MeTTkB69HwLuGg> – Jacek Kaczmarski „Mury”, dostęp 2025-11-25.
8. https://youtu.be/JOL2lyFIW1w?si=qU_7BVkQCVQXvP22 - Skrzypek na dachu, "Gdybym był bogaty" - Teatr Powszechny w Radomiu, dostęp 2025-11-25.
9. <https://youtu.be/KsawAjwtGJWw?si=bfvU8hYyc55B4FcY> - KLEKS/IGO/Kaśka Sochacka/Mrozu/Artur Rojek/Brodka/Ralph Kaminski/Bedoes2115/Sokół-Całkiem Nowa Bajka, dostęp 2025-11-25.
10. <https://youtu.be/IUng-lQhSH0?si=e6RTx51MJbuAU3T> - Kalwi & Remi feat. Guzowianki - Explosion Ech poleczko, dostęp 2025-11-25.
11. <https://youtu.be/nYMiNuJJyYM?si=c04UI7X3q3uDjfyv> - Chłopcy z Placu Broni - Kocham wolność, dostęp 2025-11-25.
12. <https://youtu.be/SCIvOsw0O-M?si=o9y2R4Pa7Vlu27E3> – Wilki „Baśka”, dostęp 2025-11-25.
13. <https://youtu.be/A30Fx3wnfwE?si=TXum4RA0UB7ZuaLw> - Myslovitz - Długość dźwięku samotności, dostęp 2025-11-25.
14. https://youtu.be/6BnT_wkuMBA?si=XJWlCzy2vSe9BMd8 - GrubSon - Na szczycie, dostęp 2025-11-25.
15. <https://youtu.be/TiinAVjPyRs?si=iHBrORasAU73W9Q5> – Jamal - Peron, dostęp 2025-11-25.
16. <https://youtu.be/FWDXwrgdm9w?si=0SPorFXGcCoAHXf6> - Kwiat Jabłoni - "Dziś późno pójde spać", dostęp 2025-11-25.
17. <https://youtu.be/DnePdJIA0wk?si=44ftucTmMi9p9qF-> - Sobel & sanah "Cześć, jak się masz?", dostęp 2025-11-25.

18. <https://youtu.be/gfCaCS5pSX8?si=eLV6g1Qtb0ndlvpvF> - Białe Róże - Mała Armia Janosika, dostęp 2025-11-25.
19. <https://youtu.be/72kZw26lQa0?si=JH0-Rgxdx1sWht2T> – Dumka na dwa serca E. Górniak M. Szcześniak, dostęp 2025-11-25.
20. <https://youtu.be/ANhZ9Gizc8Y?si=Xb3hVp9JxgMsB7Wz> – Polonez, dostęp 2025-11-25.
21. <https://youtu.be/B1sNukz6EMU?si=vRP0CObWCO1Bc8Ca> – Noce i dni, dostęp 2025-11-25.
22. <https://youtu.be/QjZPUKVWZL0?si=hfVp3Jh-Af1ALoYJ> - Sylwia Grzeszczak feat. Mateusz Ziółko - Bezdroża, dostęp 2025-11-25.
23. <https://youtu.be/cSjk6phf3iY?si=4TaqYldyooxwCh99> - Obywatel G.C. - Nie pytaj o Polskę, dostęp 2025-11-25.
24. <https://youtu.be/mh8ZqQS1EPM?si=9XHdUfIO5qQCDmNd> – Manaam „Cykady na Cykadach”, dostęp 2025-11-25.
25. <https://youtu.be/N6E2AEd1UUK?si=4MVAPflp03Y8TJwY> – Bieszczadzkie anioły SDM, dostęp 2025-11-25.
26. https://youtu.be/YU9auGzQm-I?si=pat8-4i9k2gWf_ri – Marek Grechuta „Dni, których nie znamy”, dostęp 2025-11-25.
27. <https://youtu.be/kVp0BB6J-HI?si=6LGnhJsgnjBkWjWq> – Czesław Niemen „Dziwny jest ten świat”, dostęp 2025-11-25.
28. <https://youtu.be/-DcA-dbYKzA?si=B1wynj6Mkes4-T06> – Rota, dostęp 2025-11-25.
29. <https://youtu.be/Iab33qfDW-g?si=nOIXIES-cqBSA6r8> – Czerwone maki pod Monte Cassino, dostęp 2025-11-25.
30. https://youtu.be/X6ZpumEE3xs?si=unW8vgSXblMJ_w_R – Majka Jeżowska „A ja wolę moją mamę”, dostęp 2025-11-25.
31. https://youtu.be/SPnEpzUy2V4?si=xwoQo7RJIp0_9-Mx – Lady Pank „Kryzysowa narzeczona”, dostęp 2025-11-25.
32. https://youtu.be/fkFGwQz_uqM?si=50Sv_njzJVdUjN_W – Kult „Po co Wam wolność”, dostęp 2025-11-25.
33. <https://youtu.be/4EA2s8jZgo?si=xXklqLGumGL9sKSg> – Kaśka Sochacka „Szum”, , dostęp 2025-11-25.
34. <https://youtu.be/fyoCXePXQF0?si=4D9oUnNnxjy7ROb6> – Lady Pank „Zawsze tam gdzie ty”, dostęp 2025-11-25.
35. https://youtu.be/iAc6Qr_sAXw?si=LakrzbFiSVJh1Ijl – Paweł Domagała „Weź nie pytaj”, dostęp 2025-11-25.
36. https://youtu.be/2DiP0mMeaT8?si=NpkUkY9B0qaZq_Fw – Dawid Podsiadło „Mori”, dostęp 2025-11-25.
37. https://youtu.be/_k24j4F2o9w?si=NFTKyWixW_o-xunu - My Pierwsza Brygada, dostęp 2025-11-25.
38. <https://youtu.be/OgUcbGd7QMs?si=iTex9JMd6omGvxgb> – Wojenko, wojenko, dostęp 2025-11-25.
39. https://youtu.be/R5mqTSndgpE?si=Gg1hsJm_yR7MnG_T – Serce w plecaku, dostęp 2025-11-25.
40. https://youtu.be/odWxQ5eEnfE?si=FW-GGitGj_MG0HI – Tamagotchi, dostęp 2025-11-25.

41. <https://youtu.be/UBtCejQ62fk?si=0XvKBIYOGGyj8-C> – Pij wojanka do białego ranka, dostęp 2025-11-25.
42. <https://youtu.be/pt3g8HPwDSc?si=-HsaT7d1QQA28gfR> – Elektryczne gitary „Człowiek z liściem na głowie”
43. <https://youtu.be/z-2mO3KTVHg?si=G8d2ASN-a5X1Bjw1> - Yugopolis & Maciej Maleńczuk - "Ostatnia nocka"
44. https://youtu.be/fYKfvvwsoAY?si=Wmc_IyATU49dP0hJ – Budka Suflera „Jolka, Jolka”
45. https://youtu.be/6LyC_6n0ZHg?si=qUg9Tc2TmtnKXWYm - Zbigniew Wodecki - Lubie wracać tam gdzie byłem
46. <https://youtu.be/hHx7qyFufYc?si=Pv1aJ4ENAmutGPXj> - Perfect - Kołysanka dla nieznajomej
47. https://youtu.be/8tpY2X2wWyQ?si=oroX_ppv5O-y8YJg – Hurt „Załoga G”

KOMENTARZ METODYCZNY:

Forma rywalizacji grupowej może pokazać nauczycielowi jaka atmosfera panuje między uczniami i czy nie ma między nimi tzw. „kwasów”. Jednocześnie uczy uczniów co znaczy praca zespołowa. Piosenki można dowolnie modyfikować i dostosowywać do klasy. Bardzo dobrze sprawdza się zamrożenie obrazu na tablicy multimedialnej i puszczenie jedynie muzyki (bez wizji).

TEMAT: „Przez żołądek do serca” czyli kuchnia polska

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez codzienne prace, działania, które budują dobro Ojczyzny i wzmacniają poczucie przynależności narodowej. Przejawem patriotyzmu jest też kultywowanie kuchni polskiej i regionalnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- zna tradycyjne potrawy polskie jako części kultury i tożsamości narodowej przekazywanej między pokoleniami;
- rozumie jaką rolę ma „wspólny stół” i praktykowanie tradycji kulinarnych w budowaniu wspólnoty;
- wie, że pielęgnowanie rodzinnych zwyczajów kulinarnych jest formą żywego patriotyzmu.

FORMY I METODY PRACY:

- zadanie domowe sprawdzane na lekcji
- autoprezentacja
- praca indywidualna lub praca w grupach
- burza mózgów

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Menu z restauracji serwującej kuchnię polską
- talerze, sztucce, miseczki lub kubki dla każdego
- Kuchnia Polska
- tablica multimedialna lub rzutnik
- YT.

Przed lekcją:

Tydzień wcześniej przedstawiamy listę 20 dań/ potraw kuchni polskiej. Przykładowa lista 20 najpopularniejszych polskich dań:

• Pierogi (np. ruskie, z kapustą i grzybami, z mięsem)	• Oscypek
• Bigos	• Pyzy
• Żurek	• Kopytka
• Barszcz czerwony (często z uszkami)	• Kluski śląskie
• Rosół	• Fasolka po bretońsku
• Gołąbki	• Śledź w oleju lub śmietanie
• Kotlet schabowy	• Racuchy
• Placki ziemniaczane	• Sernik
• Kiełbasa (np. wiejska, biała)	• Makowiec
• Flaki	• Sałatka warzywna

Uczniowie wybierają sobie potrawę i przygotowują ją w domu (mogą to robić parami). Można podzielić przepisy na: zupy, dania mączne, dania mięsne, desery, dania na kolację. Uczniowie gotują w domu z rodzicami albo parami pod opieką dorosłych. Całość przynoszą na lekcję wraz z informacjami dotyczącymi danej potrawy. Przepisy można zaczerpnąć z książki: „*Kuchnia Polska*” lub poprosić uczniów, aby ugotowali potrawy takie, które jada się w ich domach rodzinnych. Można także tak przedstawić kuchnię danego regionu.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Po przywitaniu się z uczniami, podajemy temat lekcji, sprawdzamy obecność. Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Na podstawie wypowiedzi uczniów wprowadzamy w temat, zaznajamiamy ich z celem głównym lekcji, wprowadzamy w temat lekcji i tłumaczymy, że temat jest polskim przysłowiem, które dotyczy jedzenia.

Prosimy, aby wysłuchały sondy ulicznej przeprowadzonej w Nowym Jorku. Uczestnicy sondy mieli odpowiedzieć na pytanie: z czym kojarzy ci się Polska? (YT – *Z czym kojarzy ci się Polska?*). Po zakończeniu filmiku, przy pomocy rozmowy kierowanej, przypominamy sobie refleksje nowojorczyków. Podkreślamy, że wielu kojarzy Polskę z przepysznymi potrawami.

II. Rozwinięcie

1. Ustawiamy ławki w kształcie litery U lub L.
2. Prezentujemy MENU z restauracji serwującej kuchnię polską. Prosimy, aby uczniowie wskazali te potrawy, które znają i które przygotowuje się u nich w domu rodzinnym. (zał znajduje się na Dysku Google).
3. Każd
y z
uczni
ów
otrzy
muje
zesta
w:
talerz,
sztućc
e,
misec
zka
lub
kubek
.
4. Przed
stawi
amy
kolejn
ość
preze
ntowa
nych
potra
w:
zupy,
dania
mącz
yste,
dania
mięsn
e,

- kolacja, desery.
5. Każdy uczeń/ para prezentuje swoje danie i streścić proces gotowania danego dania. Następuje degustacja potraw (polecam małe porcje na początek). Reszta uczniów podczas prezentacji może wskazywać różnice w poszczególnych domach np. w niektórych domach do rosółu dodaje się pieprz, w innych nie.
 6. Gdy ostatni uczeń zaprezentuje swoje danie wówczas jest czas na wspólne biesiadowanie przy stole i rozmowy.
Jeśli uczniowie nie będą zainteresowani rozmowami można wykorzystać fragment programu kulinarnego Marthy Steward dotyczący kuchni polskiej.

III. Podsumowanie, ewaluacja

Podsumowując lekcję warto jest zwrócić uwagę na fakt, że kuchnia polska uważana jest za jedną z najpyszniejszych kuchni w świecie. Różnorodność przepisów sprawia, że wielu obcokrajowców przyjeżdża do Polski, aby spróbować kuchni polskiej lub regionalnej. Podkreślają oni także, że gościnność Polaków i rozmowy przy stole są niezmiernie ważnym elementem przez co posiłki w polskich domach są długo wspomniane. Uczniowie są oceniani za przygotowanie do zajęć i przedstawienie efektów swojej pracy.

Na końcu warto zachęcić uczniów, aby podpatrywali jak w ich domach przyrządza się konkretne potrawy, aby później, gdy będą dorośli, także kultywowali je w swoich domach.

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA:

- <https://youtu.be/z-Bavelwwfw?si=5N5z0oFkpkqg5-71> – Z czym kojarzy ci się Polska? (sonda uliczna)
- <https://youtu.be/egwpVy0vcr4?si=sVyqY91sGpe60dSO> - Martha's Polish Classics | Kielbasa, Stuffed Cabbage, Pierogis
- „Kuchnia Polska” Wydawnictwa PWE, Warszawa 2005

KOMENTARZ METODYCZNY:

Kuchnia polska jest niezwykle różnorodna i często różni się regionalnie. Organoleptyczna lekcja ma swój ogromny plus – uczniowie nie tylko się najedzą, ale także poznają nowe smaki, być może nieznane wcześniej.

TEMAT: „Ojczyznę wolną pobłogosław Panie” czyli chrześcijaństwo w Polsce

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez codzienne prace, działania czego wyrazem są utwory literackie jak i prawa państwowe.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- wskazać konkretne przykłady jak chrześcijaństwo ukształtowało polską kulturę, obyczaje oraz system wartości;
- rozumie rolę, jaką wiara i Kościół odgrywały w historii narodu, zwłaszcza w trudnych momentach;
- argumentuje, jak wartości chrześcijańskie wpływały i wpływają na pokolenia Polaków;
- podaje konkretne przykłady dokumentów, dzieł, które związane są z chrześcijaństwem i Ojczyzną.

FORMY I METODY PRACY:

- miniwykład
- praca z tekstem źródłowym
- praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- analiza tekstu źródłowego
- tablica multimedialna lub rzutnik
- Internet i serwis YT
- Wordwall

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Po przywitaniu się z uczniami, podajemy temat lekcji, sprawdzamy obecność. Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Na podstawie wypowiedzi uczniów wprowadzamy w temat, zaznajamiamy ich z celem głównym lekcji, szczególnie podkreślając, że historia polski jest mocno związana z chrześcijaństwem.

II. Rozwinięcie

1. Wspólnie oglądamy filmik: *Animowana Historia Polski* i prosimy, aby uczniowie wynotowali z niego poszczególne daty dotyczące Polski i nazwały te wydarzenia.
UWAGA! Zamiast filmiku możemy wykorzystać 3 zadania na platformie WordWall dotyczące dat związanych z państwem polskim (<https://wordwall.net/pl/resource/21317339>).
Są trzy karty więc można do każdej z nich wybrać po 3 uczniów.
2. Wybieramy dwójkę/ trójkę uczniów i prosimy, aby przedstawili minimum 3 daty i szczególnie zaakcentowali: jak są one związane z historią Polski.

3. Na podstawie wypowiedzi uczniów podkreślamy, że wiele z tych wydarzeń jest związana z chrześcijaństwem. Warto tutaj podkreślić, że kultura polska wyrosła na chrześcijaństwie czego dowód mamy w utworach literackich jak i prawach państwowych. Aby lepiej to ukazać prosimy uczniów, aby podzielili się na pary/ grupy. Każda z grup dostaje tekst źródłowy (Załącznik 1) dotyczący związku chrześcijaństwa z historią Polski. Analizując tekst (ksero) każda para/ grupa ma za zadanie, aby odpowiedzieć na pytania:

- A) Wskaż w tekście elementy związane z chrześcijaństwem lub nawiązujące do niego.
- B) Jak chrześcijaństwo ukształtowało polską kulturę?
- C) Jakie chrześcijańskie nawiązania można dostrzec w poszczególnych utworach?
- D) Dlaczego, według Ciebie, tak często pojawiały się nawiązania do wartości chrześcijańskich i odniesienia do Boga?

Czas na wykonanie zadania 10 minut.

4. Po upływie czasu prosimy, aby uczniowie zaprezentowali owoce swojej pracy. Dbamy o to, aby teksty źródłowe były widoczne dla wszystkich (można je wyświetlić na tablicy multimedialnej).

III. Podsumowanie, ewaluacja

W podsumowaniu warto zwrócić uwagę, że są to przykładowe teksty mocno związane z Polską, a jednocześnie związane z chrześcijaństwem. Nasza Ojczyzna wyrosła w kulturze chrześcijańskiej i dla wielu Polaków wiara, religia nadal są bardzo ważnym elementem ich tożsamości narodowej. Uczniowie są oceniani na podstawie pracy na lekcji i zaangażowania podczas niej, zwłaszcza podczas analizowania tekstów źródłowych.

Na końcu warto zachęcić uczniów, aby z okazji świąt i uroczystości narodowych pomodlić się w intencji Ojczyzny i Polaków, mieszkających zarówno w kraju jak i zagranicą. Na końcu lekcji można, jeśli okoliczności za tym przemawiają, odmówić modlitwę w intencji Ojczyzny św. Jana Pawła II (załącznik 2).

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA:

- <https://youtu.be/7SpddNW7a3k?si=Vjxm8jtHULDTbVZy> – Animowana Historia Polski, dostęp 2025-11-26.
- <https://wordwall.net/pl/resource/21317339> – Historia Polski daty
- Gra Timeline - Polska

KOMENTARZ METODYCZNY:

Praca z tekstem źródłowym może na początku okazać się problematyczna. Jednak niezwykle ważne jest, aby uczniowie uczyli się nie tylko wylapywać informacje z tekstów, ale także, aby pod odpowiednim kątem je analizować. W trakcie wykonywania tego zadania nauczyciel może pomagać poszczególnym grupom.

Grupa

1

Bogurodzica dziewica,
Bogiem sławiona Maryja,
U twego syna Gospodzina
matko zwolena, Maryja!
Zyszczy nam, spuści nam.
Kyrieleyson.

—

Bogurodzica:

Twego dzieła Krzciciela, bożycze,
Usłysz głosy, napelni myśli człowiecze.
Słysz modlitwę, jaż nosimy,
Oddać raczy, jegoż prosimy:
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajska przebyć.
Kyrieleyson.

Grupa

2

—

Stawam na placu z Boga ordynansu,
Rangę porzucam dla nieba wakansu,
Dla wolności ginę,
Wiary swej nie minę:
Ten jest mój azard.

Krzyż mi jest tarczą, a zbawienie łupem,
W marszu zostaję, — choć i padnę trupem.
Nie zważam, bo w boju
Dla duszy pokoju
Szukam w ojczyźnie.

Krew, z ran wylana dla mego zbawienia.
Utwierdza żądze, ukaja pragnienia,
Jako katolika

Pieśń

konfederatów

barskich

Wskroś serce przenika,
Prawego w wierze.

Śmierć Zbawcy stoi za pobudki hasło,
Aby wzniecenie złych czynności zgasło,
Wolności przywary,
Gwałty świętej wiary —
Zniesione były.

Wyroku Twego, wiem, że nie zapłacę,
Niech choć przed czasem życie moje tracę,
Aby nie w upadku,
Tylko w swoim statku
Wiara

słynęła.

Grupa

3

—

Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród.
Nie damy pogrześć mowy,
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy.
Nie damy, by nas gnębił wróg.
Tak nam dopomóż Bóg!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg.
Tak nam dopomóż Bóg!

„Rota”

Maria

Konopnicka

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz,
Ni dzieci nam germanił,
Orężny wstanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił.
Pójdziem, gdy zabrzmi złoty róg.
Tak nam dopomóż Bóg!

Nie damy miana Polski zgnieść,
Nie pójdziem żywo w trumnę,
W Ojczyzny imię i w jej cześć
Podnosim czoła dumne.
Odzyska ziemię dziadów wnuk.

Tak nam dopomóż Bóg!

Grupa 4 – „Kazania sejmowe” Piotr Skarga

Dwoje przedniejsze rozkazania, umierając, Pan Jezus Bóg i Pan nasz zostawić nam swoim testamentem raczył. Jedno, abyśmy się wspólnie miłowali, drugie, abyśmy pokój między sobą i zgodę świętą zachowali. Jedno z drugiego pochodzi i płynie: miłość rodzi zgodę, a bez zgody miłość być nie może. Miłość ku bliźnim, im jest szersza, tym jest lepsza. Dobrze miłować sąsiada; lepiej wszyscy, którzy w mieście jednym są, a pogotowiu jeszcze lepiej wszyscy obywatele królestwa tego, gdy im dobrego co czynim albo dla nich co cierpiem. Także dobra zgoda i pokój między pospolicym ludem, ale lepsza między pany, którzy ludźmi rządzą albo o nich radzą, a najlepsza między królmi, którzy wszystkiemu światu pokój zgodą swoją przynoszą. Do tej szerokiej i przestronej miłości przywoździć się macie, przezacni Panowie, którzyście tu na to się zjachali, abyście o tym myśleli i radzili, jakoby lud wszytek nie ginął, a wasza ku Rzeczypospolitej miłość gorąca i szczerza pokazać się mogła.

Grupa 5 – USTAWA RZĄDOWA z dnia 3-go maja 1791 roku

W imię Boga w Trójcy Świętej Jedyne.

Stanisław August z Bożej łaski i woli Narodu Król Polski, Wielki Książę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Inflancki, Smoleński, Siewierski i Czerniechowski, wraz z stanami skonfederowanymi, w liczbie podwójnej Naród Polski reprezentującymi, uznając, iż los nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia konstytucji narodowej jedynie zawisł, długim doświadczeniem poznaawszy zadawnione rządu naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w jakiej się Europa znajduje, i z tej dogorywającej chwili, która nas samym sobie wróciła, wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów, ceniąc drożej nad życie, nad szczęśliwość osobistą egzystencją polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną narodu, którego los w ręce nasze jest powierzony, chcąc oraz na błogosławieństwo, na wdzięczność współczesnych i przyszłych pokoleń zasłużyć, mimo przeszkód, które w nas namiętności sprawować mogą, dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia ojczyzny naszej i jej granic, z największą stałością ducha niniejszą konstytucję uchwalamy i tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklarujemy, dopóki by naród w czasie, prawem przepisany, wyraźną wolą swoją nie uznał potrzeby odmienienia w niej jakiego artykułu. Do której to konstytucji dalsze ustawy sejmów teraźniejszych we wszystkim stosować się mają.

Grupa 6 – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku (PREAMBUŁA)

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozszanymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali, wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.

Załącznik 2 – Modlitwa św. Jana Pawła II wypowiedziana na Jasnej Górze 17 czerwca 1999 roku.

Zawierzam macierzyńskiej opiece Pani Jasnogórskiej siebie samego, Kościół, wszystkich moich rodaków, nie wyłączając nikogo. Zawierzam Jej każde polskie serce, każdy dom i każdą rodzinę. Wszyscy jesteśmy Jej dziećmi. Niech Maryja będzie przykładem i przewodniczką w naszej codziennej i szarej pracy.

Niech wszystkim pomaga wzrastać w miłości Boga i miłości ludzi, budować wspólne dobro Ojczyzny, wprowadzać i umacniać sprawiedliwy pokój w naszych sercach i środowiskach. Proszę Cię, Pani Jasnogórska, Matko i Królowo Polski, abyś cały mój naród ogarnęła Twoim macierzyńskim sercem. Dodawaj mu odwagi i siły ducha, aby mógł sprostać wielkiej odpowiedzialności, jaka przed nim stoi.

Niech z wiarą, nadzieją i miłością przekroczy próg trzeciego tysiąclecia i jeszcze mocniej przyłgnie do Twojego Syna Jezusa Chrystusa i do Jego Kościoła zbudowanego na fundamencie apostołów. Matko Jasnogórska, módl się za nami i prowadź nas, abyśmy mogli dawać świadectwo Chrystusowi – Odkupicielowi człowieka.

TEMAT: „Nie pytaj o Polskę” czyli o patriotyzmie wśród młodych Polaków

CEL OGÓLNY: Uzmysłowanie uczniom, że prawdziwy patriotyzm nie ogranicza się jedynie do walki zbrojnej w obronie Ojczyzny, lecz przede wszystkim poprzez codzienność i dbanie o poczucie przynależności narodowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE. Po zajęciach uczestnik:

- umie zdefiniować czym jest patriotyzm, nacjonalizm.
- potrafi krytycznie podjąć refleksję nad znaczeniem patriotyzmu we współczesnym świecie, zwłaszcza w Polsce.
- ma świadomość, że współczesny patriotyzm wyraża się przede wszystkim poprzez mądre, odpowiedzialne życie: pracę, troskę o innych i dobro wspólne.
- potrafi rozwijać w sobie i innych postawę świadomego obywatelstwa, opartego na wartościach, a nie tylko na symbolach.

FORMY I METODY PRACY

- praca w grupach
- dyskusja
- burza mózgów

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- artykuł „Czy patriotyzm jest przeżytkiem
- serwis YT
- kartki papieru

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. Wprowadzenie

Podajemy temat lekcji i sprawdzamy obecność. Prosimy, aby uczniowie zinterpretowali słowa bł. kard. Stefana Wyszyńskiego: „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej”. Na podstawie wypowiedzi uczniów wprowadzamy ich w temat wraz z nimi tworzymy definicję patriotyzmu. Pomocny może być filmik pt. *Zapytaliśmy Polaków czym jest patriotyzm*. Prosimy, aby uczniowie posługując się metodą burzy mózgów i obejrzanego filmiku zbudowali definicję patriotyzmu.

II. Rozwinięcie

1. Na tablicy piszemy PATRIOTYZM/ NACJONALIZM.
2. Prezentujemy filmik *Patriotyzm | Idea w 2 minuty* i wraz z uczniami na tablicy wypisujemy różnice pomiędzy nacjonalizmem, a patriotyzmem. Prosimy, aby powiedzieli co jest bliższe ich sercu: Patriotyzm czy nacjonalizm i dlaczego. Można także rozszerzyć pytanie i dodać także kosmopolityzm.
3. Rzucamy pytanie do dyskusji: czy według nich patriotyzm jest przeżytkiem? Prosimy, aby się podzielili na dwie grupy (ci, którzy uważają, że faktycznie patriotyzm jest przeżytkiem i tych którzy uważają, że wcale tak nie jest). Każda grupa otrzymuje kartkę na której wypisuje argumenty potwierdzające swoje stanowisko. Mogą w tym czasie korzystać z zasobów Internetu (około 2 minut z całego przeznaczonego na tę część lekcji czasu). Czas na pracę w grupach i argumenty: 10 minut.
4. Jeśli okazałoby się, że po jednej ze stron nie ma nikogo, albo jest tylko jedna osoba, wówczas nauczyciel jest w opozycji do uczniów, wspomaga „słabszą” grupę.

5. Z osób niezdecydowanych wybieramy „sędziego”, który przez swój pryzmat na końcu lekcji wydaje opinię ku której stronie się skłania. Sędzia może zadawać pytania, na końcu lekcji otrzymuje około 5 minut na podsumowanie i swoją refleksję, z którą grupą się bardziej utożsamia.
UWAGA! Można wykorzystać artykuł dodatkowy: „Patriotyzm dzisiaj”.
6. Po upływie czasu przypominamy zasady dyskusji:
 - A) Zasada partnerstwa – każdy ma prawo się wypowiedzieć, nie ma ludzi mądrzejszych. Zabrania się dyskredytowania kogokolwiek ze względu na poglądy.
 - B) Słuchać prawdziwie, a nie z pozoru.
 - C) Nie przerywamy sobie.
 - D) Nie wyśmiewamy.
 - E) Szanujemy się nawzajem.
7. Uczniowie prezentują swoje argumenty, opozycja zawsze ma prawo odnieść się do przedstawionego argumentu. Dyskusja, debata oparta na własnych refleksjach. Uczniowie bardzo dbają o to, aby przestrzegać zasad kulturalnej dyskusji.

III. Podsumowanie, ewaluacja

Krótką rozmowę podsumowującą główne punkty lekcji. Prosimy, aby sędzia podsumował całą dyskusję i sam odpowiedział na pytania czy według niego: patriotyzm jest przeżytkiem? Swoje zdanie musi uargumentować odnosząc się do usłyszanych wcześniej wypowiedzi. Uczniowie są oceniani na podstawie udziału w dyskusji, analizy tekstów religijnych, aktywności podczas debaty oraz refleksji pisemnej. Oceniane są również umiejętności związane z zastosowaniem wartości religijnych do analizy patriotyzmu.

MATERIAŁY/ LINKI DO WYKORZYSTANIA

- <https://youtu.be/E4FDhHnQ1Yw?si=YAp9YTbzWYoCPkx7> - *Zapytaliśmy Polaków czym jest patriotyzm*, dostęp 2025-11.28.
- <https://youtu.be/ioApLkmD0V4?si=0Cue5AMqDOmA9mTN> - *Patriotyzm | Idea w 2 minuty*, dostęp 2025-11.29.
- https://opoka.org.pl/biblioteka/P/PS/md_patriotyzm2012 - *Patriotyzm dzisiaj*, dostęp 2025-11-28.

KOMENTARZ METODYCZNY:

Lekcja pomaga uczniom odpowiedzieć sobie na pytanie: czym dla mnie jest patriotyzm? Dzięki wprowadzeniu dyskusji możemy poznać jak poszczególni uczniowie radzą sobie w wypowiedziach na forum, czy potrafią w sposób jasny i klarowny przedstawić swoje poglądy. Uczniowie na lekcji rozwijają także umiejętności pracy w grupie.